

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PREȘEDINTE

Nr. ~~844~~ 119 / 11.2019

PUNCT DE VEDERE

privind cererea de soluționare a unui conflict juridic de natură constituțională

Cu privire la cererea care formează obiectul dosarului nr. 2942E/2019 al Curții Constituționale, vă rugăm să constatați inexistența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, pentru următoarele **considerente**:

A. *Prin cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, Președintele Senatului susține, în esență, că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Colegiul de conducere, a exercitat atribuția de legiferare în materia legii organice, cu încălcarea competenței constituționale a Parlamentului, în ceea ce privește modalitatea de constituire și compunere a completurilor formate din 3 judecători din cadrul Secției penale.*

În acest context, învederăm Curții Constituționale că asupra chestiunii în discuție Parlamentul a legiferat, într-o manieră absolut rațională, stabilind în Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, aspectele pe care le-a considerat fundamentale și cu un înalt caracter de generalitate și delegând stabilirea aspectelor particulare, precum cel invocat în prezentul conflict, către acte normative subsecvente legii, adoptate în speță de Colegiul de conducere a Înaltei Curți de Casație și Justiție în condiții de previzibilitate și accesibilitate.

În domeniile în care legea fundamentală impune ca reglementarea să se facă prin lege, precum domeniile procedurii de judecată și a organizării judiciare, este de necontestat că legea care este un act normativ esențialmente cu caracter general, nu poate reglementa expres fiecare aspect particular, ci acest lucru se realizează în toate domeniile, și prin acte subsecvente, de organizare a aplicării legii, prin care se concretizează, se calibrează faptic, dispozițiile cu caracter general din actul normativ principal, respectiv legea, ca act al Parlamentului.

Înalta Curte de Casație și Justiție, pe fondul adoptării Regulamentului de organizare și funcționare administrativă nu a exercitat atribuția de legiferare în materia legii organice, în condițiile în care nici nu a reglementat contra legii și nici nu a „alterat” dispozițiile legii, prin înlăturarea sau adăugarea unor aspecte rezervate legiuitorului, ci a acționat strict în limitele delegării legislative acordate chiar de puterea legiuitoare, care conferă Colegiului de conducere dreptul de a adopta Regulamentul de organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel, invităm Curtea Constituțională să constate că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Colegiul de conducere, nu se află în prezența unui conflict juridic de natură constituțională, în condițiile în care a respectat, în integralitate, dispozițiile Legii nr. 304/2004, dispoziții adoptate de Parlament în conformitate cu prevederile art. 73 alin. (3) lit. l), art. 75 și art. 126 alin. (4) din Constituție, fiind fără putere de tăgadă că:

■ Prin dispozițiile art. 29 alin. (1) lit. a) și f) din Legea nr. 304/2004, Parlamentul a abilitat, în mod explicit, Colegiul de conducere al instanței supreme să aprobe Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și să exercite atribuțiile prevăzute în acest act normativ cu caracter administrativ.

■ În cuprinsul Legii nr. 304/2004, Parlamentul a reglementat exclusiv numărul de judecători care formează completurile de judecată ale Secției penale și, în general, ale secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar organizarea executării Legii nr. 304/2004 a impus și impune stabilirea, prin acte subsecvente, a modalităților concrete de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme.

■ Trasând linia directoare în vederea organizării executării Legii nr. 304/2004, legiuitorul a conferit colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești, prin dispozițiile art. 52 alin. (1) teza I din Legea nr. 304/2004, atribuția de a stabili compunerea completurilor de judecată, cu respectarea cerinței asigurării continuității acestora, și implicit a garantării dreptului la un proces echitabil.

■ Procedura tragerii la sorti sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată este instituită explicit și limitativ de legiuitor în cazul Completurilor de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (art. 32 din Legea nr. 304/2004), în ipoteza în care numărul de judecători necesar formării completului de judecată din cadrul unei secții a instanței supreme nu se poate asigura și se impune constituirea completului de judecată cu judecători din cadrul celorlalte secții [art. 31 alin. (3) din Legea nr. 304/2004], în cazul Completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii (art. 473 din Codul de procedură penală și art. 516 din Codul de procedură civilă) și în cazul Completurilor pentru soluționarea unor chestiuni

de drept (art. 476 din Codul de procedură penală și art. 520 din Codul de procedură civilă).

■ Atribuțiile președinților de secție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție în formarea nominală a completurilor de judecată se exercită în marja strictă impusă de cerința asigurării continuității, țin seama de rolul conferit președinților în organizarea activității secțiilor și de garanțiile de independență pe care la presupune numirea, de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, a președinților de secție ai instanței supreme, nepunând în discuție garanțiile de imparțialitate, în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

■ Autorul sesizării vorbește despre eliminarea arbitrariului, însă în egală măsură arbitrariul ar putea proveni din afectarea solemnității legii ca urmare a deturnării scopului său de act normativ cu caracter general spre reglementarea unor circumstanțe individuale care țin de aspectele organizatorice ale fiecărei instanțe în parte și care, în optica legiuitorului, au rămas a fi reglementate prin acte administrative ale conducerii instanțelor.

■ Curtea Constituțională a validat o practică administrativă constantă a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia „constituirii și compunerii completurilor de judecată” din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

■ Existența unui conflict juridic de natură constituțională presupune existența unei atitudini reproșabile a autorității căreia i se impută poziționarea în afara cadrului constituțional, iar opțiunea autorității legiuitoare de a nu reglementa modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme, plasând această reglementare în sfera organizării executării Legii nr. 304/2004, în pofida numeroaselor intervenții legislative pe care Parlamentul le-a realizat, nu poate fi reproșată Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe calea conflictului juridic de natură constituțională.

■ Autorul sesizării, președintele unei Camere a Parlamentului, reclamă, de fapt, Curții Constituționale nu o culpă a Înaltei Curți de Casație și Justiție ci o eventuală culpă a legiuitorului însuși, materializată în omisiunea acestuia de a legifera expres, iar nu prin delegare legislativă în favoarea Regulamentului Înaltei Curți de Casație și Justiție modul de compunere a completurilor de judecată în sensul dorit de autorul sesizării.

B. În dezvoltarea argumentelor invocate, reliefăm următoarele:

1) Așa cum s-a subliniat, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Colegiul de conducere, a respectat, în integralitate, dispozițiile Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții adoptate de Parlament în conformitate cu prevederile art. 73 alin. (3) lit. l), art. 75 și art. 126 alin. (4) din Constituție.

Astfel, în dispozițiile art. 29 alin. (1) lit. a) și f) din Legea nr. 304/2004, legiuitorul a prevăzut următoarele: „(1) Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție are următoarele atribuții: a) aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă, precum și statele de funcții și de personal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție; (...) f) exercită alte atribuții prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.” În consecință, Parlamentul a stabilit explicit, în art. 29 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 304/2004, că forul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Colegiul de conducere - exercită alte atribuții decât cele enumerate la lit. a)-e) ale textului de lege menționat, prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Referitor la completurile de judecată ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cuprinsul art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, **Parlamentul a reglementat exclusiv numărul de judecători care formează completul de judecată.** [Art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 stabilește că: În materie penală, completurile de judecată se compun după cum urmează: a) în cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul de judecată este format din 3 judecători; b) pentru contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 2 judecători; c) pentru apelurile împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători; d) pentru contestațiile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii de drepturi și libertăți și judecătorii de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, completul de judecată este format din 2 judecători; e) pentru contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători; f) pentru contestațiile prevăzute în art. 250¹ alin. (1) din Codul de procedură penală împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în apel de curțile de apel și Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători; g) pentru judecarea recursurilor în casație împotriva deciziilor pronunțate în apel de curțile de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, după admiterea în principiu, completul de judecată este format din 3 judecători; h) pentru recursurile împotriva încheierilor

prin care curțile de apel și Curtea Militară de Apel resping cererile de sesizare a Curții Constituționale, completul de judecată este format din 3 judecători.]

Trasând o linie directoare, Parlamentul a concretizat, în cuprinsul dispozițiilor art. 52 alin. (1) teza I din Legea nr. 304/2004, viziunea unitară cu privire la forul abilitat de autoritatea legiuitoare să stabilească, la nivelul instanțelor judecătorești, compunerea completurilor de judecată. Astfel, în conformitate cu dispozițiile art. 52 alin. (1) teza I din Legea nr. 304/2004, „colegiile de conducere stabilesc compunerea completurilor de judecată la începutul anului, urmărind asigurarea continuității completului.”

În condițiile în care organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție nu formează, în prezent, obiectul de reglementare al unei legi organice distincte, ci este integrată în legea organică unică privind organizarea judiciară, Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, act administrativ cu caracter normativ adoptat în temeiul Legii nr. 304/2004, în cadrul strict al organizării executării dispozițiilor legale ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 și respectând pe deplin viziunea unitară a legiuitorului reflectată în dispozițiile art. 52 alin. (1) teza I din Legea nr. 304/2004, a prevăzut în art. 19 lit. a¹) atribuția Colegiului de conducere de a aproba compunerea completurilor din cadrul secțiilor instanței supreme, iar în art. 32 alin. (1), atribuțiile președinților de secții de a stabili judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, de a transmite spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată din cadrul secțiilor și de a programa ședințele acestora.

În acest context, precizăm că soluția adoptată în art. 19 lit. a¹) și art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție privește **completurile de judecată din cadrul tuturor secțiilor instanței supreme și se regăsește în dispozițiile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, dispoziții aplicabile completurilor de judecată ale tuturor instanțelor judecătorești.** [Art. 24 alin. (1) lit. b) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești prevede că: „Președintele secției organizează activitatea administrativ-judiciară a secției, având următoarele atribuții: b) propune colegiului de conducere înființarea și desființarea, compunerea și configurarea completurilor de judecată, urmărind asigurarea continuității acestora.”]

Atât Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești constituie acte administrative cu caracter normativ, adoptate în vederea organizării executării Legii nr. 304/2004, publicate în Monitorul Oficial, accesibile și previzibile.

În condițiile în care Legea nr. 304/2004 stabilește, așa cum s-a arătat, exclusiv numărul judecătorilor care formează completurile de judecată ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în general, ale secțiilor instanței

supreme, **organizarea executării Legii nr. 304/2004 reclamă stabilirea modalităţii concrete de formare nominală a acestora.**

Aşa cum a statuat Curtea Constituţională în considerentul nr. 31 al Deciziei nr. 567/2018 (publicată în M. Of. nr. 311 din 22 aprilie 2019), „noţiunea de organizare a executării legii, consacrată de dispoziţiile art. 108 alin. (2) din Constituţie, are un sens mai larg decât cea privind aplicarea legii, şi anume prin hotărâri ale Guvernului pot fi dispuse măsuri organizatorice, financiare, instituţionale sau sancţionatorii în vederea stabilirii cadrului necesar pentru ducerea la îndeplinire a dispoziţiilor legii. Aşadar, legiuitorul nu mai stabileşte întotdeauna direct, prin lege, anumite aspecte ce neccsită o expunere în detaliu şi, în sensul textului constituţional al art. 108, această competenţă revine autorităţii publice însărcinate cu organizarea executării legii (a se vedea Decizia nr. 51 din 12 februarie 2004 a Curţii Constituţionale, publicată în M. Of. nr. 186 din 3 martie 2004). Această argumentare este valabilă nu numai în ceea ce priveşte Guvernul, ci, *mutatis mutandis*, şi în cazul altor autorităţi prevăzute de textele legale (...)” Or, în limitele stabilite de jurisprudenţa Curţii Constituţionale, instanţa supremă - autoritate prevăzută de textele Legii nr. 304/2004 - prin Regulamentul privind organizarea şi funcţionarea administrativă a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a dispus măsurile organizatorice în vederea stabilirii cadrului necesar pentru aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor Legii nr. 304/2004. Stabilirea modalităţii concrete de formare nominală a completurilor de judecată, în acord cu jurisprudenţa invocată a Curţii Constituţionale, se include în sfera noţiunii de organizare a executării Legii nr. 304/2004 care reglementează exclusiv numărul de judecători ce formează completurile de judecată ale Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi, în general, ale secţiilor instanţei supreme.

Prin urmare, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, prin Colegiul de conducere, nu a exercitat atribuţia de legiferare în materia legii organice, ci **a exercitat atribuţia de organizare a executării Legii nr. 304/2004, ca lege organică, cu respectarea strictă a dispoziţiilor acesteia.**

2) Pretinsul conflict juridic de natură constituţională care formează obiectul cererii Preşedintelui Senatului este generat, potrivit susţinerilor acestuia, de exercitarea atribuţiilor Colegiului de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie privind „modul de constituire şi compunere a completurilor de 3 judecători din cadrul Secţiei penale.”

În jurisprudenţa recentă a Curţii Constituţionale, reflectată în Decizia nr. 417/2019 (publicată în M. Of. nr. 825 din 10 octombrie 2019), **instanţa de contencios constituţional a validat o hotărâre a Colegiului de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Hotărârea nr. 14 din 23 ianuarie 2019, atât prin dispozitivul, cât şi prin considerentele deciziei. Hotărârea nr. 14 din 23 ianuarie 2019 constituie o hotărâre emisă de Colegiul de conducere al instanţei supreme, care priveşte „constituirea şi compunerea completurilor de judecată” ale Secţiei penale a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie şi se întemeiază pe dispoziţiile**

Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În acest sens, în dispozitivul Deciziei nr. 417/2019, referindu-se explicit la „cauzele înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și soluționate de aceasta în primă instanță anterior Hotărârii Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019”, Curtea Constituțională a stabilit validitatea „constituirii și compunerii” completurilor de judecată ale Secției penale, realizată prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 14 din 23 ianuarie 2019, precum și faptul că hotărârea menționată, emisă de forul de conducere al instanței supreme, se situează în cadrul constituțional.

Atât din dispozitivul, cât și din considerentele Deciziei nr. 417/2019 (în special, considerentele nr. 147 și 159-160) rezultă că instanța de contencios constituțional a considerat că hotărârea dată de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție este actul administrativ prin care se dă efect legii în ceea ce privește compunerea completurilor de 3 judecători, asigurând validitatea acestora, ceea ce realizează efectivitatea dispoziției legii.

În consecință, susținând că aprobarea, prin hotărâre a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, a compunerii completurilor de judecată din cadrul Secției penale ar genera un conflict juridic de natură constituțională, Președintele Senatului intră în contradicție cu Decizia Curții Constituționale nr. 417/2019.

3) Referitor la procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată, se impune precizarea că această procedură este aplicabilă exclusiv în cazurile prevăzute limitativ de legiuitor în Legea nr. 304/2004, în Codul de procedură penală și în Codul de procedură civilă, iar nu și în cazul completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme sau, în general, al completurilor de judecată din cadrul instanțelor judecătorești.

În acest sens, examinarea fondului activ al legislației conduce la concluzia că legiuitorul a instituit limitativ procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată:

▶ în cazul Completurilor de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin dispozițiile exprese ale art. 32 din Legea nr. 304/2004;

▶ în ipoteza în care numărul de judecători necesar formării completului de judecată din cadrul unei secții a instanței supreme nu se poate asigura și se impune constituirea completului de judecată cu judecători din cadrul celorlalte secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ipoteză reglementată expres în dispozițiile art. 31 alin. (3) din Legea nr. 304/2004;

▶ în cazul Completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru care legiuitorul a prevăzut expres desemnarea aleatorie a judecătorilor în dispozițiile art. 473 din Codul de procedură penală și ale art. 516 din Codul de procedură civilă;

► în cazul Completurilor pentru soluționarea unor chestiuni de drept din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru care legiuitorul a prevăzut expres desemnarea aleatorie a judecătorilor în dispozițiile art. 476 din Codul de procedură penală și ale art. 520 din Codul de procedură civilă.

Așadar, voința legiuitorului de a institui procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor este concretizată în dispoziții legale exprese, incluse în Legea nr. 304/2004, în Codul de procedură penală și în Codul de procedură civilă. Or, în materia completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în general, din cadrul secțiilor instanței supreme, nu există nicio dispoziție legală care să concretizeze voința Parlamentului de a institui procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor, o astfel de procedură fiind, în consecință, inaplicabilă în cazul completurilor de judecată de la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Analiza cazurilor în care legiuitorul a reglementat procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor permite desprinderea concluziei că, în principiu, în prezent, această procedură este reglementată în situații care implică selectarea unui număr limitat de judecători din totalul judecătorilor unei secții sau din totalul judecătorilor mai multor secții (de exemplu, constituirea a 3 Completuri de 5 judecători în materie penală implică tragerea la sorți a 15 judecători din totalul judecătorilor Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție), iar nu în situații care implică includerea tuturor judecătorilor în completurile de judecată.

Coexistența a două modalități de desemnare a judecătorilor ce compun completurile de judecată, respectiv prin tragere la sorți a compunerii Completurilor de 5 judecători, a celor prin care se asigură realizarea unei practici judiciare unitare, precum și cel prin efectul legii, prin hotărârea colegiilor de conducere ale instanței supreme și curților de apel realizează un echilibru în judecarea cauzelor într-un termen rezonabil, potrivit art. 6 paragraf 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Această afirmație se susține și cu argumente de oportunitate de ordin cantitativ referitoare la numărul mult mai mare al cauzelor aflate pe rolul completurilor de 3 judecători, pe rolul instanțelor decât cele care se află pe rolul Completurilor de 5 judecători, pe rolul acestora în anul 2018, aflându-se un număr de numai 653 din care au fost soluționate un număr de 418, fiind rămase la sfârșitul anului un număr de 235 dosare.¹

Cele două modalități de desemnare ale judecătorilor la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, așa cum sunt reglementate în prezent, corespund exigenței criteriului de instanță „instituită de lege” în accepțiunea art. 6 § 1 din Convenție, asigurând realizarea unui act de justiție independent, imparțial, într-un termen rezonabil, dar și cu respectarea principiului continuității completului de judecată.

În același timp, Decizia Curții Constituționale nr. 685/2018, în cuprinsul dispozitivului său, se referă explicit și exclusiv la Completurile de 5 judecători ale

¹ Raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2018, pagina 145.

Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar considerentele deciziei menționate, referitoare la „efectele deciziei Curții Constituționale și conduita constituțională de urmat”, cantonează aplicarea Deciziei nr. 685/2018 la problematica acestei categorii de completuri. În consecință, în absența unei reglementări legale și în contextul în care însăși Curtea Constituțională a limitat efectele Deciziei nr. 685/2018 la Completurile de 5 judecători ale instanței supreme, nici Înalta Curte de Casație și Justiție și nici instanțele judecătorești, în general, nu au un temei legal, în baza căruia să aplice procedura tragerii la sorți în cazul completurilor de judecată din cadrul secțiilor.

În acest context, se impune precizarea că **nici Decizia Curții Constituționale nr. 685/2018 și nici Decizia Curții Constituționale nr. 417/2019 nu pun în discuție legalitatea și constituționalitatea reglementării modalității concrete de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu pun în discuție includerea acestei reglementări într-un act administrativ cu caracter normativ, adoptat în temeiul Legii nr. 304/2004.**

Existența unui conflict juridic de natură constituțională presupune existența unei atitudini reproșabile a autorității căreia i se impută poziționarea în afara cadrului constituțional. Or, opțiunea autorității legiuitoare de a nu extinde și de a nu generaliza procedura de tragere la sorți a judecătorilor din cadrul tuturor completurilor de judecată, în pofida numeroaselor intervenții legislative pe care Parlamentul le-a realizat, nu poate fi reproșată Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe calea conflictului juridic de natură constituțională.

4) Atribuțiile președinților de secție de a stabili judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și de a transmite spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme, prevăzute în art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cadrul strict al organizării executării Legii nr. 304/2004, **se integrează în sfera atribuțiilor subsumate rolului președinților de a organiza activitatea secțiilor și se realizează conform cerinței asigurării continuității completurilor de judecată**, instituită atât în dispozițiile art. 11 din Legea nr. 304/2004, cât și în dispozițiile art. 52 alin. (1) teza I din legea care guvernează organizarea judiciară. Continuitatea completurilor de judecată este ridicată la rang de principiu, în dispozițiile art. 11 din Legea nr. 304/2004, alături de distribuirea aleatorie a dosarelor.

Așadar, exercitarea atribuțiilor prevăzute în art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu se realizează arbitrar, ci în **marja strictă impusă de asigurarea continuității completurilor de judecată** din cadrul secțiilor instanței

supreme, inclusiv a continuității completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Atribuțiile președinților de secție în formarea nominală a completurilor de judecată sunt firești, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 31 alin. (2) lit. a) din Regulament, președintele organizează, îndrumă și controlează activitatea secției, răspunzând de buna desfășurare a activității de judecată a secției pe care o conduce. În îndeplinirea acestor atribuții, președintele secției Înaltei Curți de Casație și Justiție are în vedere, pe de o parte, asigurarea continuității completului de judecată, iar, pe de altă parte, criteriile ce țin de eficientizarea și echilibrarea activității în cadrul secției pentru realizarea unei justiții de calitate. Spre exemplu, la promovarea unor noi colegi judecătorești se poate propune ca aceștia să fie incluși în completurile existente alături de judecătorești cu vechime, în vederea însușirii practicilor judecătorești și administrative ale secției respective.

În acest sens, trebuie menționat și pct. 63 din Avizul nr. 6(2004) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni asupra procesului echitabil într-un termen rezonabil și rolul judecătorilor în acest proces, luând în considerare mijloacele alternative de soluționare a disputelor, în care se arată următoarele:

”Pct. 63 Utilizarea completurilor poate compensa lipsa de experiență din partea membrilor individuali. Aceasta asigură respectarea calității și transferul de experiență către judecătorii mai tineri. Pot fi dificil de abandonat aceste sisteme în care un judecător tânăr sau o persoană care nu este de profesie ar constitui, astfel, singurul membru al unui tribunal de primă instanță”

Atribuțiile președinților de secție în formarea nominală a completurilor de judecată țin seama nu numai de rolul acestora în organizarea activității secțiilor, ci și de **garanțiile de independență** pe care la presupune numirea, de către Secția pentru judecătorești a Consiliului Superior al Magistraturii, a președinților de secție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 53 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Nici atribuțiile președinților de secție și nici atribuțiile Colegiului de conducere în domeniul compunerii completurilor de judecată, inclusiv a completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care nu implică aplicarea procedurii tragerii la sorți, **nu pun în discuție garanțiile de imparțialitate, în sensul art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**, având în vedere semnificația atribuită noțiunii de imparțialitate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cu privire la noțiunea de imparțialitate, în accepțiunea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și pretinsa încălcare a garanțiilor de imparțialitate prin inaplicabilitatea procedurii tragerii la sorți în cazul completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, reamintim următoarele considerente cuprinse în Hotărârea din 15 septembrie 2015 pronunțată

de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în *cauza Tsanova-Gecheva împotriva Bulgariei*:

§ 106. (...) Imparțialitatea se definește prin lipsa de prejudecăți sau de părtinire. Conform jurisprudenței constante a Curții, în sensul art. 6 paragraf 1 din Convenție, imparțialitatea se stabilește în baza unui demers subiectiv, în cadrul căruia se ține cont de convingerile personale și comportamentul unui judecător - cu alte cuvinte, dacă judecătorul a dat dovadă de părtinire ori prejudecăți personale într-o cauză, precum și printr-un demers obiectiv, constând în a stabili dacă instanța, în special prin compunerea sa, oferă suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa (a se vedea, între altele, *Wettstein c. Elveției*, nr. 33958/96, § 42 și *Oleksandr Volkov c. Ucrainei*, nr. 21722/11, § 104).

§ 108. În ceea ce privește completul de cinci judecători, reclamanta denunță modalitatea de desemnare a membrilor acestei formațiuni, dintre judecătorii Curții Administrative Supreme, care nu ar fi fost efectuată într-o manieră transparentă și aleatorie. Curtea constată că reclamanta nu pune sub semnul întrebării imparțialitatea subiectivă a vreunui membru al completului. În ceea ce privește imparțialitatea obiectivă, Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale, nu îi aparține competența de a examina, în principiu, validitatea motivelor pentru care o cauză particulară a fost atribuită unui judecător sau unei instanțe anume, dar trebuie totuși să se asigure că o astfel de atribuire este compatibilă cu exigențele de independență și imparțialitate. Este de datoria statelor contractante să asigure o bună administrare a justiției și trebuie să fie luați în considerare numeroși factori pentru efectuarea repartizării cauzelor (*Bochan c. Ucrainei*, nr. 7577/02, § 71, 3 mai 2007 și *Moisseiev c. Rusiei*, nr. 62936/00, § 176, 9 octombrie 2008). În prezenta cauză, Curtea constată că părțile nu se pun de acord cu privire la întrebarea dacă judecătorul raportor al completului de cinci judecători a fost desemnat în mod aleatoriu, cum prevede legea. Cu toate acestea, chiar admițând că desemnarea nu a fost efectuată în mod aleatoriu, în absența altor elemente care să indice o lipsă de imparțialitate a magistraților care compun completul, nu rezultă că au fost încălcate exigențele art. 6 sub acest aspect.

În cauză, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că nu a existat o încălcare a art. 6 din Convenție.

Așa cum rezultă din considerențele invocate, desemnarea aleatorie a judecătorilor, inclusiv prin tragere la sorți, nu constituie, în viziunea Curții Europene a Drepturilor Omului, o exigență a imparțialității consacrate în art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În plus, în urma consultării instanțelor supreme din spațiul european prin intermediul Chestionarului adresat de Înalta Curte de Casație și Justiție a României Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană la data de 9 ianuarie 2019, majoritatea curților supreme au indicat că desemnarea membrilor completurilor de judecată se realizează de către președintele instanței sau al secției, în cadrul unor acte adoptate în conformitate cu normele legale specifice organizării

și funcționării sistemului judiciar al fiecărei țări ori de către diferitele organe colective de conducere constituite la nivelul instanțelor supreme.

Așadar, modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată la nivelul secțiilor instanței supreme a României, inclusiv a completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, este **concordantă cu modelul european majoritar** de desemnare a membrilor completurilor de judecată de la nivelul instanțelor supreme din Uniunea Europeană.

În completarea argumentelor invocate, se impun următoarele precizări:

■ În succesiunea reglementărilor legale, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 304/2004, nici Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993 nu prevedea modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată ale instanței supreme.

În măsura în care, așa cum rezultă cu claritate din cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională și din succesiunea actelor normative adoptate de Parlament privind instanța supremă, legiuitorul nu a reglementat modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată, omisiunea de reglementare este imputabilă exclusiv Parlamentului, iar nu Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care **avea și are obligația de a organiza executarea legii, indiferent de calitatea legii adoptate de Parlament.**

În aceste condiții, este greu de admis că poate fi circumscrisă conceptului de „colaborare loială între autoritățile statului” conduita Președintelui unei Camere a Parlamentului - for legislativ care timp de aproape trei decenii a stabilit numai numărul judecătorilor care formează completurile de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme - de a sesiza Curtea Constituțională cu un conflict juridic de natură constituțională și de a imputa Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție că **și-a îndeplinit obligația de a organiza executarea legii, indiferent de caracterul pretins lacunar al acesteia, susținut în cererea Președintelui Senatului.** (În cuprinsul cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, Președintele Senatului susține, în mod constant, caracterul lacunar al Legii nr. 304/2004.) **Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a îndeplini justiția, ca serviciu public, neîntrerupt, indiferent de calitatea legii și nu poate bloca realizarea acestui serviciu public ori de câte ori Parlamentul nu și-ar îndeplini obligația de a legisla la nivelul de calitate la care face referire Președintele Senatului.**

În acest sens, în recenta Decizie nr. 504/2019 (publicată în M. Of. nr. 801 din 3 octombrie 2019), Curtea Constituțională a reiterat, în considerentul nr. 136, „obligația constituțională pe care o au autoritățile publice ca, în exercitarea puterilor de stat conferite de Legea fundamentală, acestea să acționeze împreună în direcția funcționării statului, cu bună-credință și în spiritul colaborării loiale. Principiul separației și echilibrului puterilor, reglementat expres în art. 1 alin. (4) din Constituție, nu urmărește numai asigurarea delimitării exacte a competențelor

fiecărei autorități în parte și a unui sistem reciproc de control (*checks and balances*), ci presupune, *ab initio*, o cooperare loială între autoritățile și instituțiile publice, prin reprezentanții lor, în scopul creării unui ansamblu statal echilibrat și funcțional. Funcționarea în chip efectiv și armonios a construcției etatice depinde în mod inevitabil de interpretarea coroborată, în mod pozitiv și cu bună-credință, a normelor constituționale, în sensul producerii de efecte juridice, și nu în sens contrar, al blocajului instituțional.”

■ Nu în ultimul rând, prin cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională, Președintele Senatului solicită, în realitate, Curții Constituționale să se pronunțe asupra legalității dispozițiilor art. 19 lit. a¹) și ale art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În conformitate cu considerentul nr. 35 al Deciziei Curții Constituționale nr. 567/2018, „în măsura în care se consideră că actele administrative cu caracter normativ adaugă la lege sau se abat de la litera și spiritul legii, se poate declanșa controlul judecătoresc pe calea acțiunii directe în anulare, în virtutea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în M. Of. nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, competența de soluționare aparținând secțiilor de contencios administrativ de la nivelul tribunalului, curții de apel sau instanței supreme, după caz.” De asemenea, în considerentul nr. 15 al Deciziei nr. 259/2018 (publicată în M. Of. nr. 606 din 16 iulie 2018), Curtea Constituțională a reținut că, „în funcție de întinderea efectelor juridice pe care le produc, actele administrative se clasifică în acte administrative cu caracter normativ și acte administrative cu caracter individual. Actele administrative cu caracter normativ conțin reglementări cu caracter general, impersonale, care produc efecte *erga omnes*, iar actele administrative cu caracter individual produc efecte, de regulă, față de o persoană sau uncori față de mai multe persoane, nominalizate expres în cuprinsul acestor acte. Totodată, Curtea a reținut că actele administrative cu caracter normativ sunt supuse controlului judecătoresc direct la instanța de contencios administrativ, pe calea acțiunii în anulare, care, potrivit prevederilor art. 11 alin. (4) teza finală din Legea nr. 554/2004, poate fi promovată oricând. Așadar, datorită efectelor lor juridice normative, aceste categorii de acte beneficiază de un regim juridic diferit sub aspectul controlului de legalitate.”

În raport cu jurisprudența invocată a Curții Constituționale, cererea Președintelui Senatului, de realizare a controlului de legalitate cu privire la dispozițiile art. 19 lit. a¹) și ale art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție - act administrativ cu caracter normativ - **nu poate fi calificată ca o veritabilă cerere de soluționare a unui conflict juridic de natură constituțională.**

Față de argumentele expuse, vă rugăm să constatați inexistența unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție

CORINA-LIVIA CORBU

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO